

■ Μάχες και Ναυμαχίες τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασεως

Ἡ Μάχη τοῦ Κερασινίου*

† 4ῆ Μαρτίου 1827

*Νικηφόρος ἀπόκρουσις τῆς ἐπιθέσεως τοῦ Κιουταχῆ
ἀπὸ τὸν Γεώργιο Καραϊσκάκη*

Ἀπὸ τὸν Ιούλιο τοῦ 1826 οἱ Τοῦρκοι, ὑπὸ τὴν ἡγεσία τοῦ Ὄθωμανοῦ πολέμαρχου Μεχμέτ Ρεσίτ Πασᾶ (γνωστοῦ ὡς Κιουταχῆ) πολιορκοῦσαν τὴν Ἀκρόπολι.

Ὁ Καραϊσκάκης, ἔχοντας ἤδη ἀπελευθερώσει τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς Ρούμελης, μὲ λαμπρότερο παράδειγμα τὴν ἐπική Μάχη τῆς Ἀράχωβας (18-24 Νοεμβρίου 1826), εἶχε διαισθανθῆ ὅτι τυχὸν πτώσις τοῦ «Κάστρου τῆς Ἀθήνας» θὰ εἶχε δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις στὴν πορεία τῆς Ἐπανάστασεως, ἡ ὁποία εὐρισκόταν ἤδη σὲ κρίσιμο σημεῖο μετὰ τὴν πτῶσι τοῦ Μεσολογγίου (10 Ἀπριλίου 1826) καὶ τὶς ἐπιτυχίες τοῦ Ἱμπραήμ στὴν Πελοπόννησο.

Ὁ Γεώργιος Καραϊσκάκης καταδιώκων τὸν Ρεσίτ Πασᾶ ἢ Κιουταχῆ ἐν ξιφῆρεις τὸ 1826. Χωρὶς χρονολογία. Ἔργο τοῦ Θεοφίλου.

Από την Έλευσίνα, όπου παρέμενε, έθεώρησε αναγκαίο να καταλάβη την περιοχή του Κερατσινίου για να διασφαλίση αφ' ενός τὰ νωτά του από την θάλασσα και αφ' έτερου να άνοιξη δρόμο προς την Ακρό-

πολι διαμέσου του Δαφνίου και του Έλαιώνα για να ανακουφίσει τους πολιορκημένους. **Ε**πίστευε, ότι ή διαδρομή αυτή θα του εξασφάλιζε την προστασία του στρατού του από τὸ έχθρικό ίππικό, και ότι τὸ παραθαλάσσιο Κερατσίνι προσέφερε κατάλληλο όρμητήριο για να εφοδιάζονται εύκολότερα οι δυνάμεις του από τὰ πλοία.

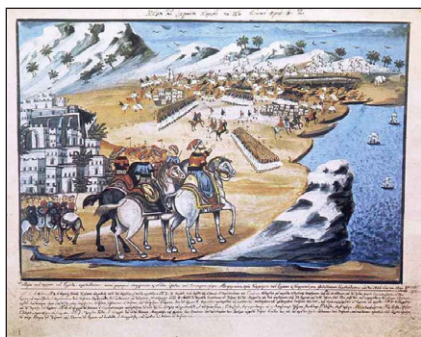
Στις 2 Μαρτίου 1827 ὁ Καραϊσκάκης έφθασε με τους άνδρες του στην περιοχή και ώργάνωσε τὸ σχέδιό του. **Ο** Κιουταχής, μόλις πληροφορήθηκε τήν άφιξη του παλαιού του γνωρίμου στο Κερατσίνι, έσπευσε τήν έπομένη με 800 άνδρες να κατασκοπεύσει τις κινήσεις του. **Κ**ατέλαβε ένα λόφο στο νότιο ύψωμα του Κορυδαλλού, τὸν ὁποῖο τότε οι Άθηναῖοι ὠνόμαζαν λόφο του Σαρδελαῖ και έστησε εκεί δύο κανόνια. **Τ**ήν ίδια ήμέρα ένεπλάκη σε άψιμαχίες με τους άνδρες του Καραϊσκάκη, χωρίς κάποιο ιδιαίτερο αποτέλεσμα.

* * *

Στις 4 Μαρτίου επανέλαβε τήν επίθεσι με πολὺ ισχυρότερη δύναμι, τήν ὁποῖαν αποτελούσαν, σύμφωνα με ὠρισμένους άπομνημονευματογράφους, 3.000 πεζοὶ και 400 ίππεις (άλλες πηγές αναφέρουν μεγαλύτερο αριθμό: 4.000 πεζούς και 2.000 ίππεις). **Α**ρχικά στράφηκε σ' ένα ὠχυρωμένο μετόχι, τὸ ὁποῖο υπερασπίζονταν ὁ Τούσας Μπότσαρης, ὁ Γαρδικιώτης Γρίβας και ὁ Νικόλαος Κασομούλης, με τους λιγοστούς άνδρες τους. **Α**φού τὸ κανονιοβόλησε, έτοιμάσθηκε τις μεσημβρινές ὥρες για τήν τελική έφοδο.

Οταν είδε ὁ Καραϊσκάκης τήν κρισιμότητα τῆς καταστάσεως, έπεχείρησε αντιπερισπασμό, τὸν ὁποῖο ὅμως αντιλήφθηκε ὁ Κιουταχής και έχώρισε τις δυνάμεις του στα δύο. **Η** ήρωική αντίστασις τῶν υπερασπιστῶν του

μετοχίου καθήλωσε τούς Τούρκους, οί όποιοι άργότερα άναγκάσθηκαν νά τραποῦν σέ φυγή, όταν έμφανίσθηκε τó ίππικό του Χατζημιχάλη Νταλιάνη, τó όποιο τούς προξένησε βαρύτερες άπώλειες. **Τ**ήν ίδια ώρα κατέφθασαν ενισχύσεις άπό τήν γειτονική Καστέλα, και ώλοκλη-

ρώθηκε ή ήττα του Κιουταχή.

Οί άπώλειες τών Τούρκων ήταν σημαντικές για τήν δύναμη, τήν όποίαν παρέταξαν. **Ο**ί νεκροί άνήλθαν σέ 300 και οί τραυματίες σέ 500 άνδρες. **Ο**ί Έλληνες έχασαν 3 άνδρες, ένώ τραυματίσθηκαν περί τούς 25.

Ο Μακρουγιάννης αναφέρει στα «Άπομνημονεύματά» του:

«**Ο** Κιτάγιας έβαλε μίαν αύγή τά κανόνια και μπόμπες και γρανέτες και πλήθος άσκέρι εις τήν ράχη και βαρούσαν τó Μετόχι, όπου τó ειχαν πιασμένο άπό τούς άνθρώπους του Καραϊσκάκη. **Α**φοῦ τó πολέμησαν άρκετές ώρες και τó πήγαν ως τήν γής γκρεμίζοντας, τότε κάμαν γιουρούσι άπάνου τούς πεζούρα και καβαλλαρία νά τούς κυργέψουν. **Τ**ότε οί άθάνατοι Έλληνες, άφοῦ ζύγωσαν, τούς έκαμαν έναν σκοτωμόν και τούς πήραν όμπρός και τούς πήγαν ως τά ταμπούρια τους. **Ξ**ανακάνουν γιουρούσι οί Τούρκοι, λαβαίνουν τήν ίδια τύχη. **Ε**ρχεται μιντάτι τών Τούρκων άπό τήν Αθήνα νέον και πήγαν εις τά ταμπούρια τους.

Τότε κατεβήκαμεν άπό τόν Φαληρέα περίπου άπό πεντακόσοι άνθρωποι όλο διαλεμένοι, άρχηγός αύτεινών ό Σωτηρόπουλος, ό Χελιώτης κ' έγώ, και πήγαμεν εις τó καμίνι εις τó πόστο μου κι' άπό 'κει περάσαμεν άπό κάτω τά κανονοστάσια τών Τούρκων, κι' άρχίσαμεν τόν πόλεμον, και πήραμεν τήν πλάτη τών Τούρκων, και πισουδρόμησαν οί Τούρκοι, και βγήκαν οί άθάνατοι Έλληνες άπό τó Μετόχι κι' ό άντρείος Χατζημιχάλης με τήν καβαλλαρία του και δίνουν έναν χαλασμόν τών Τούρκων κ' έναν σκοτωμόν τρομερόν. **Σ**κοτώθηκαν και πληγώθηκαν περίπου άπό όχτακόσοι —αυτά μάς ειπαν. **Κ**αι διαλύθηκαν οί Τούρκοι. **Π**ήγαμεν κ' έμεϊς ό καθείς εις τά πόστα του. **Ο**σοι άξιωματικοί πολέμησαν εκεί, Ρούκης, Γαρδικιώτης, Βάγιας, Γεροθανάσης, Ντούσιας, Γιάννης Λάμπρος, Κασομούλης, Γιωργάκης

Βαλτηνός, Μήτηρο Συμπόνιας, Καραϊσκος Σουλιώτης, τῆς καβαλλαρίας ὁ γενναῖος Χατζημιχάλης, Βασίλης Ἀθανασίου, Νικόλας Τζοπάνος, Παναγιώτης Κακλαμάνος, Κώστα Παλάσκας κι' ἄλλοι ἀξιωματικοὶ πολέμησαν, πεζούρα καὶ καβαλλαρία, πολλὰ γενναίως καὶ πατριωτικῶς. **Κι'** ὄλοι οἱ ἀπλοὶ Ἕλληνες ἀγωνίστηκαν μὲ μεγάλον πατριωτισμὸν καὶ γενναιότητα διὰ τὴν πατρίδα καὶ θρησκεία. **Εμεῖς** σκοτωνόμεστε κ' οἱ πολιτικοὶ τήραγαν τοὺς σκοπούς τους.

Ο Μακρυγιάννης ἀναφέρει, ὅτι οἱ ὑπερασπιστὲς τῆς Ἀκροπόλεως, ὅταν εἶδαν ἀπὸ μακριὰ τὴν ἐξέλιξι τῆς μάχης, ἐξῆλθαν καὶ συγκρούσθηκαν μὲ τοὺς πολιορκητές.

Η πληροφορία αὐτή, σύμφωνα μὲ τοὺς ἱστορικοὺς, φαίνεται ὑπερβολικὴ, γιατί οἱ Ἀθηναῖοι δὲν ἦταν δυνατὸ νὰ ἔχουν ἀκριβὴ ἀντίληψι τῆς μάχης στὸ Κερατσίνι. **Ὡστόσο**, ἡ ἀναφορὰ τοῦ Μακρυγιάννη ἀπηχεῖ τὸ κλίμα γενικῆς εὐφορίας καὶ τοῦ ἀναπτρωμένου ἠθικοῦ τῶν Ἑλλήνων, μετὰ τὴν μεγάλη νίκη τοῦ Καραϊσκάκη στὸ Κερατσίνι.

* * *

Ο «Ἀχιλλέας τῆς Ρωμισούνης», ὅπως τὸν ἀποκάλεσε ὁ Κωστῆς Παλαμᾶς, ἀπέδειξε γιὰ μία ἀκόμη φορὰ τὶς στρατιωτικὲς τοῦ ἱκανότητες στὸ πεδίο τῆς μάχης, ἐνῶ εἶχε ὑπὸ τὶς διαταγές του ἄνδρες ἀπειθάρχητους, οἱ ὁποῖοι δὲν συγκροτοῦσαν οὔτε κατὰ διάνοια τακτικὸ στράτευμα.

Ὡστόσο, λίγες ἡμέρες ἀργότερα, θὰ τοῦ ἀφαιρεθῆ ἡ ἀρχιστρατηγία τῆς Ρούμελης μὲ ἀπόφασι τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως τῆς Τροιζήνας, ὅποτε τὰ πράγματα θὰ πάρουν διαφορετικὴ τροπὴ μὲ τὴν ἀνάληψι τῆς ἀρχηγίας τοῦ στρατοῦ ἀπὸ τὸν ἄγγλο φιλέλληνα Ρίτσαρντ Τσόρτς (Richard Church).

*Τῶν ὑπὲρ τῆς Πίστεως καὶ τῆς Πατρίδος ἡμῶν
εὐκλεῶς ἀγωνισαμένων καὶ ἐνδόξως πεσόντων
ἐν τοῖς ἱεροῖς τοῦ Ἔθνους ἡμῶν ἀγῶσιν,
καὶ δὴ ἐν τῇ Μάχῃ τοῦ Κερατσινίου,
Αἰωνία ἡ μνήμη!*

(*) Πηγή: <https://www.sansimera.gr> καὶ <https://ellinonfos.gr> • Ἐπιμέλ. ἡμετ.

